

Ο ΚΑΦΕΣ.

Ἡ πατρίς τοῦ καφέ εἶνε κυρίως ἡ Ἀφρική, εἰ καὶ ἡ πρώτη καλλιέργησάσα αὐτὸν χώρα εἶνε ἡ Ἀραβία, ἀκριβέστερον δὲ ἡ Γερμέν, ἔνθα κεῖται ἡ πόλις Μόκκα, ἥτις μέχρι τῆς σήμερον θεωρεῖται ὡς ἡ παρέχουσα τὸν ἀριστον καφέ. Καὶ τίς δὲν ἐτυχέ ποτε νὰ ταύτιση τὸ ὄνομα τῆν πόλεως ταύτης μετὰ τὸ ἐξαιρετὸν ποτὸν, ὅπερ τὴν σήμερον κατέστη ἀπαραίτητον εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς ἀνθρώπους; Καὶ ὅμως τὸ φυτὸν τοῦ καφέ, ἀπέκτησε τοσαύτην σπουδαιότητα ἐν βραχυτάτῳ σχετικῶς χρόνῳ· διότι ἡ εἰδησις περὶ τῆς υπάρξεως τοῦ παραδόξου τούτου φυτοῦ ἐφθάσεν εἰς τὴν Εὐρώπην μόλις ἐν ἔτει 1582, δέκα δὲ περίπου ἔτη βραδύτερον ἐδημοσιεύθησαν καὶ εἰκόνας τοῦ καφέ, δι' ἃν διεδόθη καὶ εἰς εὐρύτερους κύκλους ἡ γνῶσις τοῦ σπανίου τούτου φυτοῦ. Ἄλλ' ἤδη τῷ 1645 ὁ καφές, ὡς ποτὸν, ἦτο γενικῶς διαδεδομένος ἀνὰ πᾶσαν τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν, ἔνθα πρὸ πάντων οἱ Βενετοὶ ἐν τῇ ἐμπορικῇ αὐτῶν δραστηριότητι διενήργουν τὴν εἰσαγωγὴν. Τοιοῦτοτρόπως διεδόθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ καφές καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ κατ' ἀρχὰς ἡ χρῆσις αὐτοῦ περιωρίζετο μόνον εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, ἐπειδὴ μάλιστα πολλοὶ ἡγεμόνες καὶ ἀρχόντες κατεδίωκον φανατικῶς τὸ διαβολικὸν ποτὸν καὶ ἀπηγόρευον τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. Εἰς τὰ εὐρύτερα στρώματα τοῦ λαοῦ εὐρην εἰσῶδον ὁ καφές πολὺ ἀργά. Ὁτω λ. χ. ἀκόμη κατὰ τὸ ἔτος 1817 τὸ ποτὸν τοῦτο εἰς τινα μέρη τῆς Βυρτεμβέργης ἦτο παντελῶς ἀγνωστὸν. Τὰρα ἡ κατανάλωσις τοῦ καφέ ἔλαβε τεραστίαν ἀξίωσιν. Πρώτη ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην εἶνε ἡ Ὁλλανδία, ἔνθα ἐκ τῆς ὀλικῆς τοῦ καφέ καταναλώσεως ἀναλογοῦσιν 7,20 χιλιογράμματα εἰς ἕκαστον ἄτομον. Μετὰ τὴν Ὁλλανδίαν ἔρχεται τὸ Βέλγιον μετὰ 4,34 χιλιογράμματα δι' ἕκαστον κάτοικον. Μετὰ ταῦτα ἀκολουθοῦσιν ἡ Γερμανία μετὰ 2,29 χιλιογρ., ἡ Ἀγγλία μετὰ 0,44 χιλγρ. κτλ. Τὴν ἐλαχίστην κατανάλωσιν τοῦ καφέ, ἐξ ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἔχει ἡ Ῥωσία, ἔνθα εἰς ἕκαστον ἄτομον ἀναλογοῦσι μόνον 0,10 τοῦ χιλιογράμμου.

Τὸ ποσὸν τοῦ νῦν κατ' ἔτος παράγομένου καφέ ἀνέρχεται εἰς 7¼ εκατομμύρια ΜCtr. (πρὸς 100 χιλγρ.), ἐκ τῶν ὁποίων μόνη ἡ Βραζιλία παράγει τὸ ἥμισυ. Μετὰ τὴν χώραν ταύτην ἔρχεται ἡ Ἰάβα, παράγουσα 920,000, εἶτα δὲ ἡ Βενεζουέλα παράγουσα περὶ τὰς 557,000 ΜCtr.

Ἐν τῇ ἐμπορίῳ διακρίνονται κυρίως ὅκτω εἶδη καφέ: ἤτοι καφές 1) τῆς Ἀραβίας, 2) τῆς Ἀφρικῆς ἢ Αἰθιοπίας, 3) τῶν ὀλλανδικῶν Ἰνδιῶν, 4) τῶν ἰσπανικῶν Ἰνδιῶν, 5) τῶν γαλλικῶν Ἰνδιῶν, 6) τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, 7) τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς μέσης Ἀμερικῆς, 8) τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς. Ἀντὰ τὰ κυριώτερα εἶδη ὑποδιαιροῦνται φυσικῶ τῷ λόγῳ εἰς πολλὰ ἰδιαιτέρα εἶδη, ἀναλόγως πρὸς τὰ ἰδιαιτέρα μέρη ἐκάστης χώρας, ἐν οἷς παράγονται.

Τὸ φυτὸν τοῦ καφέ, διὰ τὰ εὐδοκίμησιν, ἀπαιτεῖ μέσην τοῦ ἔτους θερμοκρασίαν 27—28°, ἀλλ' οὐδέποτε πρέπει τὸ θερμομετρίον νὰ καταβαίνει κατωτέρω τῶν 10°. Ἡ ὑγρασία εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς εὐδοκίμησιν τοῦ φυτοῦ τοῦ καφέ, ὡς ἐπ' ἴσως καὶ ἡ σκιά, ἀνεῦ τῆς ὁποίας δὲν δόναται νὰ ὑπάρξῃ, ἵταν εὐνοϊκὸν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖον πρὸς εὐδοκίμησιν τοῦ καφέ εἶνε τὸ ἀσβεστοῦχον εἶτε τιτανούχον ἔδαφος. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ φυτὰ ταῦτα δὲν ἀφίνονται ν' ἀξήθωσι πέραν τῶν τριῶν μέτρων ὕψους, ἵνα γίνηται ἀνευτέρων ὁ τρυγητὸς τῶν σπόρων, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη συγκομιδὴ ἄρχεται συνήθως τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν φυτῶν. Καθ' ἕκα-

στον ἐκ τῶν ἐπομένων ἔτων ἡ συγκομιδὴ γίνεται ἀφθονότερα καὶ καλλιτέρα τὴν ποιότητα, μέχρις οὗ τὰ φυτὰ, εἰς διάφορον κατὰ τὰς διαφόρους χώρας ἡλικίαν, καθίστανται ὁλονὲν ἀκαρπώτερα καὶ τέλος ἀποκαρπύονται καὶ ἀντικαθίστῶνται διὰ νέων. Ἡ παραγωγικότης τοῦ φυτοῦ εἶνε διάφορος εἰς τὰς διαφόρους χώρας, ἐξαρτάται δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐμπειρίας καὶ ἰκανότητος τῶν καλλιεργητῶν. Ὁτω λ. χ. ἐν Ἰάβα τῶν μὲν δημοσίων φυτειῶν ἡ παραγωγικότης ὑπολογίζεται εἰς μόνον 0,25 χιλιογράμματα δι' ἕκαστον φυτὸν, τῶν δὲ ἰδιωτικῶν εἰς 0,50· ἐνῶ ἐν Βραζιλίᾳ καὶ ἐν Κούβα ἡ παραγωγικότης ἐκάστου φυτοῦ ὑπολογίζεται ἀνερχομένη εἰς 2,0 ἕως 2,5 χιλιογράμματα, ἐν Ἀραβίᾳ δὲ μάλιστα εἰς 3 χιλιογράμματα.

Τὸ ἄνθος τοῦ καφέ εἶνε λευκόν· οἱ καρποὶ ἔχουσι κατ' ἀρχὰς κίτρινον χρῶμα, κατόπιν γίνονται ἐρυθροὶ καὶ ἐπὶ τέλους προσλαμβάνουσι ἰοσιδὴ χρωματισμὸν, περιέχουσι δὲ ἐντὸς γλοιώδους καὶ ἀηδῶς γλυκείας σαρκὸς δύο περιγυμνωσίδεις κιτρίνας μονοσπόρους θήκας. Ὁ χωρισμὸς τῶν ἐν ταῖς θήκαις ταύταις περιεχομένων σπόρων ἀπὸ τῆς περιβαλλούσης αὐτὰς σαρκὸς γίνεται, ἐν ξηρῷ καταστάσει, δι' ἐκλεπισμοῦ, δι' ἠλιάσεως καὶ (διὰ τῆς μηχανικῆς ὁδοῦ) δι' ὕδατος. Πρὸ πάντων ἐν Βραζιλίᾳ ἐκτελεῖται ἤδη ἀπὸ τινος χρόνου ἡ ἐργασία αὕτη διὰ μηχανῶν. — Ὅσα περισσότερον χρόνον μένει ἐν τῇ ἀποθήκῃ τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο, τόσα καλλίτερον λέγεται ὅτι ἀναπτύσσεται τὸ ἀρώμα του, πρὸ πάντων εἰς φρισμένα τινὰ εἶδη, τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ὅταν μείνῃ πάρα πολὺν χρόνον βλάπτεται, ὡς καὶ μερικοὶ οἶνοι, λ. χ. οἱ τοῦ Ῥήνου, διὰ τῆς πολυκαρίας χάνουσι τὸ ἀρώμα των. — Ὁ καφές ἀπαιτεῖ μεγάλην καὶ ἐπιμελεστάτην προφύλαξιν, πρὸ πάντων κατὰ τὴν διὰ θαλάσσης μετακόμισιν του, διότι εἶνε εἰς ἀκρον ἐκείνου πρὸς ξένας ὁμάδας τὰς ὁποίας προσελκεί καὶ προσλαμβάνει πολὺ ταχέως.

Περὶ τοῦ καφέ ὑπὸ ὑγιεινὴν ἐποψὴν ἐγράψαμεν ἐκτενέστερον ἐν τῷ Ε' σελ. 79 τῆς Κλειῶς. Ἐναῦθα σημειωτέον κεφαλαιωδῶς ὅτι ὁ καφές, ἡ ἀκριβέστερον ἢ ἐν ἀπὸ περιεχομένη κοφεΐνη, παροξύνει τὸ νευρικὸν σύστημα εἰς συντονωτέραν ἐνέργειαν καὶ ἐπιβραδύνει ἀπ' ἑτέρου τὴν ἀφομοίωσιν τῶν ὑλῶν. Ἐν μεγάλῃ καὶ δυνατῇ δόσει ὁ καφές προκαλεῖ καλμὸν τῆς καρδίας, δυνατὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ σφυγμοῦ, συρροὴν τοῦ αἵματος εἰς τὴν κεφαλὴν, βραδύτερον δὲ διὰ τῆς διηνηκεῶς χρήσεως αὐτοῦ γενικὸν τρόπον τοῦ σώματος, στενοχωρίαν καὶ ἀνησυχίαν — πρὸ πάντων εἰς παῖδας καὶ νευρικοὺς ἀνθρώπους. — Ἀπ' ἑτέρου ὅμως ὁ καφές ἔχει καὶ θεραπευτικὴν δύναμιν, διότι χρησιμεύει ὡς ἀφέλιμον φάρμακον εἰς ἐμετοὺς, ὄξεις τοῦ ἐντέρου κατάρρους κτλ.

Ὁ καφές πρέπει νὰ πίνεται ἀνεῦ γάλακτος, διότι τὸ ἐν τῷ καφέ περιεχόμενον δεψικὸν ὀξύ ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ γάλακτος δυσπεπτόν τινα συνένωσιν, ὁμοίαν πρὸς δέρμα (πετσι). Ἡ ζάχαρις καλύπτει τὸ ἀρώμα τοῦ καφέ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ χρῆσις τῆς ζαχαρώσεως ἐν τῷ καλῷ καὶ γνησίῳ καφέ δὲν εἶνε ἀξία συστάσεως.

Πανταχοῦ ἐν Εὐρώπῃ καὶ πρὸ πάντων ἐν Γερμανίᾳ γίνεται μεγάλη χρῆσις διαφόρων ὑλῶν (οἶον σίτου, κριθῆς, βαλάνων κτλ.) πρὸς ἀντικατάστασιν καὶ πρὸς νόθευσιν τοῦ καφέ. Ἄλλ' οὐδὲν μέσον ὑπάρχει δυνάμενον νὰ ἀντικαταστήσῃ ἀληθῶς τὸ ποτὸν τοῦτο, διότι οὐδεμίαν ξένη ὑλὴ περιέχει ἐν ἑαυτῇ οὐδὲ ἴχνος ἐκ τῶν ἰδιωζόντων συστατικῶν τοῦ καφέ.

κ. Ι. Φ. εἰς Σεβαστούπολιν. Ἐλάβομεν ὑπὸ σημειῶσιν καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Γ. Α. Α. εἰς Ῥοστόβιον. Τὰ θερμὰ συγχαρητήριά μας. Τὸν νέον συνδρομητὴν ἐνεγράψαμεν καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Ν. Τ. εἰς Τουργο-Μαγουρέλιον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς προσπαθείας σας. — κ. Π. Σ. εἰς Ἄρταν. Τὰ παραγγελθέντα θὰ ἔχητε κατ' αὐτάς. — κ. Μ. Λ. εἰς Βασιλοῦον, κ. Ν. Ν. εἰς Φολέστιον. Ἐλήφθησαν καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Μ. Ξ. εἰς Σεβαστούπολιν. Σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς ὑποδειχθέντας ἡμῖν νέους συνδρομητὰς σας. — κ. Ν. Α. αὐτόνδῃ. Ἡ συνδρομὴ σας ἐπληρώθη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Πλέρ, ὅστις μὰς ἐπεσκέφθη εἰς τὸ γραφεῖόν μας.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΗΤΟΥΡΗΣ. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ ντυοχειρομητοῦ διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΤΟΥΑΙΝΟΥ ἐν Λεψία. Χάρτης ἐκ τῶν καταστημάτων τοῦ κ. Edm. Obst ἐν Λεψία.